

Opsada Dubrovnika

Sukob: [Domovinski rat](#)

Dubrovački stari grad

Vrijeme [1. listopada 1991.](#) - [26. svibnja 1992.](#)

Lokacija [Dubrovnik](#) i okolna područja

Ishod Pobjeda Hrvatske

Sukobljene strane

 [JNA](#)

 [Crnogorska teritorijalna obrana](#)

 [HV](#)

Zapovjednici

 [Veljko Kadijević](#)

 [Anton Tus](#)

 [Janko Bobetko](#)

 [Nojko Marinović](#)

Vojne snage

Između 7.500 i 20.000 vojnika ^[1]

Manje od 1.500 vojnika i policajaca

Gubici

Oko 150 vojnika ^[2]

Skoro 100 vojnika i 82-88 civila ubijeno ^[3] ^[4]

Opsada Dubrovnika je naziv za bitku tijekom Domovinskog Rata koja se vodila oko grada [Dubrovnika](#) i okolnog područja. Područje je bilo napadnuto od strane [JNA](#) i [Crnogorskih](#) snaga.

Borbe su trajale od prvih napada JNA 1. listopada 1991. do deblokade samog grada 26. svibnja 1992. i potom do srpnja 1992. kada je čitavo područje oslobođeno.

 Uvod ^[uredi]

[Dubrovnik](#) je stari grad smješten u najjužnijem dijelu [Dalmacije](#). Poznat je kao [turističko odredište](#) (UNESCO - [Svjetska baština](#)), i zato je bio razvojačen tijekom komunističke [SFRJ](#) jer se smatralo da vojsci nema mjesta uz turizam. Zbog toga, kada je Hrvatska proglasila nezavisnost 1991., bio je to jedan od rijetkih gradova u Hrvatskoj koji nije imao JNA vojarnu u gradu i zato je bio pošteđen razaranja tijekom sukoba u rujnu ([Bitka za vojarnu](#)) i radi toga su snage u kasnijim borbama bile ograničene.

Geografska pozicija grada je vrlo problematična. Kako su kopneni susjedi Hrvatske - [Bosna i Hercegovina](#) (BiH) i [Crna Gora](#), 1991. još bili dio SFRJ - Dubrovnik i okolna područja bila su izolirani. Najjužniji dio Hrvatske odvojen je zbog pomorskog koridora BiH kod [Neuma](#).

To je značilo da bi, u slučaju JNA napada iz susjednih republika, Hrvatska pomoć bila ograničena na ono što se može prebaciti morem. Nadalje, područje oko grada je neravno i neprimjereno za vojne operacije; stvorivši tako veliki problem zaliha koji će još ograničiti broj dostupnih vojnih sila u području.

Opsada

Suprotstavljene snage

Hrvatske snage u području bile su brojčano nadjačane i nisu imale skoro nikakvu tešku opremu. Snage su uključivale samo jednu lokalno-mobiliziranu jedinicu - [163. pješačka brigada](#). Ta je jedinica zajedno sa lokalnom policijom, specijalnom jedinicom MUP-a(oko trdesetak specijalaca) i dobrovoljcima brojila manje od 1.500 vojnika, ali nije imala ni tenkove ni teške topove. Prema kraju godine, Dubrovačka je obrana pojačana IX bojnom [HOSa](#).

Te su snage bile suprotstavljene naprema nekoliko brigada JNA i Crnogorske Teritorijalne Obrane, koje su brojile između 7.500 i 20.000 vojnika, sa tenkovima i topovima Pomorskog Okruga i nekoliko drugih JNA korpusa iz južne Bosne i Crne Gore. Napad je u to vrijeme predstavljen kao sasvim Crnogorska operacija (unatoč mješanoj nacionalnost JNA kadra i Srpskog navođenja, Crnogorci su činili glavninu vojske) i zato je bio prikazan Crnogorskoj javnosti kao "Rat za Mir" sa izjavama o "30.000 naoružanih Ustaša i 7.000 terorista, uključujući Kurdske plaćenike koji se spremaju napasti Crnu Goru svaki tren" ^[5].

Početni napadi

Do listopada 1991., rat je već počeo diljem Hrvatske. 1. listopada 1991., JNA snage iz Crne Gore (uvećane nakon mobilizacije u Crnoj Gori 16. rujna) i južne BiH su napredovale da napadnu okolno područje i okupirali su: [Prevlaka](#), [Konavle](#), [Cavtat](#) i čitavu okolicu Dubrovnika, uključujući važnu međunarodnu zračnu luku. Luka je bila opljačkana od vrijedne opreme koja je uzeta u Crnu Goru - nakon nezavisnosti 2006., Crna Gora je pristala platiti odštetu za to, kao i vratiti ukradene umjetnine, također uzete iz okloice Dubrovnika.

Komibnacijom snažnog otpora, teškog terena i međunarodne pažnje zaustavljeni su pokušaji JNA da okupira grad i učvrstili su se na okolnim visinama oko grada, odakle su topništvom gađali grad. U isto vrijeme, [Mornarica JNA](#) je aktivno sudjelovala u granatiranju, održavajući pomorsku blokadu i gađajući grad sa mora. Dohodi hrane, vode i struje su prekinuti gradu na samom početku opsade.

Opsada

Opsada je odmah privukla međunarodnu pažnju, jer su novinari slikali granatiranje (posebno starog grada zaštićenog UNESCOm) što je bilo kritizirano od strane međunarodne zajednice. Opsada je bila vrlo eksponirana u međunarodnim medijima, što je u drugi plan gurnulo puno brutalniju i važniju [Bitku za Vukovar](#). Čak i prije opsade, međunarodna je zajednica sa

sporazumima pokušala ograničiti JNA napredovanja u područja skoro potpuno naseljena Hrvatima, ali bi ovi odmah bili prekršeni od strane JNA ^[6].

Međunarodne reakcije nisu uspjele smanjiti brutalno granatiranje, pa se ono nastavilo do kraja godine. [Hrvatska mornarica](#) i [obalno topništvo](#) su uspješno odbili napade Mornarice JNA diljem Dalmacije, i ona se povukla u Crnogorsku luku [Boka Kotorska](#), ali je situacija na tlu još bila vrlo loša. Do kraja godine, Hrvatski su branitelji uspjeli u ograničenom protunapadu koji je odbio dijelove JNA sa obližnjih vrhova, ali to nije u potpunosti zaustavilo granatiranje.

Poznati pjesnik [Milan Milišić](#) je postao prva žrtva granatiranja poginuvši 5. listopada. 6. prosinca 1991., dogodilo se najteže granatiranje, tijekom kojeg je poginulo 13 i ranjeno 60 civila ^[7].

Zadnji prekid vatre stupio je na snagu na kraju godine i granatiranje je prestalo.

Završne operacije

Kao dio primirja, JNA je napustila Hrvatsku i premjestila se u Bosnu i Hercegovinu gdje je u travnju trebao početi [Rat u Bosni i Hercegovini](#). S obzirom da su mnoge jedinice uključene u napad na Dubrovnik bile podređene korpusima u Bosni, one su sada vraćene pod njihovu komandu jer su JNA jedinice planirale opću ofenzivu na obližnji [Mostar](#) i mnoge jedinice su povučene iz područja oko Dubrovnika.

Jedinice koje su ostale su bile oslabljene i ograničene na rezervne jedinice i Hrvatska je iskoristila situaciju i tamo poslala dijelove elitnih gardijskih brigada ([Prva](#), [Druga](#) i [Četvrta](#)), formirala zapovjedništvo pod generalom [Jankom Bobetkom](#) u travnju i počela uspješnu ofenzivu koja je deblokirala grad 26. svibnja 1992. Nakon toga, [Operacija Čagalj](#) i [Operacija Tigar](#) bile su pokrenute da bi gurnule ostale jedinice JNA od grada i oslobodile čitavo područje, što je uspjelo do kraja srpnja. Važna [Prevlaka](#) je također zauzeta - što je efektivno značilo blokadu JNA mornarice u Boki. Nakon toga, obje su se strane dogovorile da [UN](#) preuzme nadzor nad tim prostorom i rat je za Dubrovnik završio.

Posljedice

Grad i okolno područje su se odlično oporavili od rata, i grad je sada opet omiljeno turističko odredište. Prevlaka je vraćena od nadzora UNa pod Hrvatsku kontrolu i - od nedavno nezavisna - [Crna Gora](#) je izrazila želju da se poprave odnosi sa Hrvatskom i stoga je obećala plaćanje ratne odštete i riješavanje otvorenih pitanja o granici.

Optuženi za zločine: [ICTY](#) sud je optužio četiri JNA zapovjednika po zapovjednoj odgovornosti: [Veljko Kadijević](#), [Blagoje Adžić](#), [Borisav Jović](#) i [Aleksandar Vasiljević](#) za ratne zločine tijekom opsade. [Slobodan Milošević](#) je također bio optužen ^[8]. General [Pavle Strugar](#) je bio osuđen na između 13 i 15 godina zbog svoje uloge u granatiranju grada ^[9]. [Miodrag Jokić](#) (zapovjednik JNA Pomorskog Orkuga) je osuđen na 7 godina ^[10]. [Vladimir Kovačević](#) (zapovjednik trećeg bataljuna 472. Motorizirane JNA Brigade) bio je optužen zajedno sa Strugarom, ali je njegov slučaj prebačen na sudove [Srbije](#) ^[11].